

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG MÔN HỌC MỘT SỐ KỸ NĂNG CƠ BẢN TRONG LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ CỦA CÁN BỘ LÃNH ĐẠO, QUẢN LÝ Ở CƠ SỞ TẠI TRƯỜNG CHÍNH TRỊ QUẢNG BÌNH

TRƯƠNG VĂN VINH
Trường Chính trị Quảng Bình

Nhận bài ngày 04/01/2021. Sửa chữa xong 12/01/2021. Duyệt đăng 14/01/2021.

Abstract

"Some basic skills in leadership and management of leaders, managers at the grassroots level" subject in part V - Leadership skills, management and profession of the Party and Vietnam Fatherland Front and the People's Unions is one of the important contents in the Intermediate training program in political - administrative theory. This is a specific subject, the content is related to general theoretical knowledge of many basic sciences such as: administration, politics, leadership, psychology ... and this is a practical subject to practice skills. This article discusses with colleagues about some of the requirements to improve the quality of the subjects mentioned above.

Keywords: Quality improvement, basic skills, leadership, management, School of Politics, Quang Binh.

1. Đặt vấn đề

Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đã chỉ rõ: "Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt "một chiều", ghi nhớ máy móc. Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người tự học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý học tập xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học" [1].

Trong những năm qua, Ngành Giáo dục nói chung, các cơ sở đào tạo nói riêng đã tích cực triển khai Nghị quyết 29-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng và đã đạt những kết quả tích cực. Chất lượng giáo dục và đào tạo từng bước được nâng lên rõ rệt, hệ thống trường lớp, cơ sở vật chất phục vụ dạy - học được trang bị một cách đồng bộ và chuẩn hóa. Để tiếp tục thực hiện Nghị quyết này, góp phần thắng lợi cho công cuộc đổi mới giáo dục và đào tạo trong bối cảnh hiện nay, mỗi giảng viên (GV) và cán bộ quản lý giáo dục phải tiếp tục tự trau dồi tích lũy kiến thức, kinh nghiệm cũng như vận dụng một cách sáng tạo các giải pháp quản lý tiên tiến, phương pháp dạy học tích cực, đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học, tạo điều kiện để người học phát huy khả năng sáng tạo trong quá trình học tập. Bài viết trao đổi cùng các đồng nghiệp về một số yêu cầu nhằm nâng cao chất lượng môn học "Một số kỹ năng cơ bản trong lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở" thuộc phần V - Kỹ năng lãnh đạo, quản lý và nghiệp vụ công tác Đảng, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể nhân dân, là một trong những nội dung quan trọng trong Chương trình đào tạo Trung cấp Lí luận - Hành chính [2], là môn học có tính chất đặc thù, nội dung liên quan đến kiến thức lý luận tổng hợp của nhiều lĩnh vực khoa học cơ bản như: hành chính học, chính trị học, lãnh đạo học, tâm lý học... đồng thời, đây là môn học mang tính thực hành, rèn luyện kỹ năng. Nội dung môn học

trang bị cho học viên (HV) những kiến thức cơ bản và kỹ năng cần thiết trong hoạt động lãnh đạo, quản lý, từ đó giúp HV vận dụng tốt kỹ năng để giải quyết có hiệu quả những vấn đề thực tiễn đặt ra trong công tác lãnh đạo, quản lý; củng cố niềm tin, nâng cao bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, năng lực cho đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở.

2. Nội dung nghiên cứu

Để nâng cao chất lượng các bài giảng môn “*Một số kỹ năng cơ bản trong lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở*” ở Trường Chính trị Quảng Bình, đáp ứng yêu cầu công tác đào tạo cán bộ trong tình hình mới, theo chúng tôi quá trình bố trí, phân công bài giảng và thực hiện hoạt động giảng dạy của GV cần bảo đảm các yêu cầu sau:

2.1. Trang bị cho HV những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước

Theo thiết kế khung chương trình môn “*Một số kỹ năng cơ bản trong lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở*” cho thấy, trước khi học môn học này HV phải được trang bị đầy đủ những kiến thức cơ bản và cần thiết về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; quan điểm, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; những nội dung cơ bản của khoa học hành chính trong các môn học trước. Đây được xem là yêu cầu và cũng là điều kiện để bảo đảm cho hoạt động giảng dạy môn học này đạt chất lượng. Vì vậy, việc bố trí môn học phải sau các môn học: *Những vấn đề cơ bản của chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; Những vấn đề cơ bản về Đảng Cộng sản Việt Nam; Những vấn đề cơ bản về hệ thống chính trị, nhà nước và quản lý hành chính nhà nước; Đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước Việt Nam về các lĩnh vực của đời sống xã hội.*

2.2. Giảng viên phải có vốn kiến thức phong phú, sâu rộng làm nền tảng cơ sở để phân tích, lý giải từng vấn đề, nội dung cụ thể trong bài giảng

Để giảng dạy tốt môn học “*Một số kỹ năng cơ bản trong lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở*”, xuất phát từ tính chất đặc thù của môn học, đòi hỏi GV phải có vốn kiến thức phong phú, sâu rộng làm nền tảng cơ sở để phân tích, lý giải từng vấn đề, nội dung cụ thể trong các bài giảng của môn học, trong đó, những ngành khoa học có hàm lượng kiến thức tương đối lớn là khoa học hành chính, khoa học chính trị, khoa học lãnh đạo, khoa học tâm lý... Nếu GV có vốn kiến thức phong phú, sâu rộng về những lĩnh vực nói trên thì việc giảng dạy môn học sẽ đảm bảo chất lượng, hiệu quả cao hơn. Ví dụ, để giảng được bài Phong cách lãnh đạo của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở đòi hỏi GV phải có kiến thức về khoa học lãnh đạo, bài Kỹ năng ra quyết định và tổ chức thực hiện quyết định đòi hỏi GV phải có kiến thức về khoa học hành chính và thực tiễn trong công tác lãnh đạo, quản lý, bài Kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở đòi hỏi GV phải có kiến thức, hiểu biết về khoa học lãnh đạo, khoa học tâm lý, bài Xử lý tình huống chính trị - xã hội ở cơ sở đòi hỏi GV phải có kiến thức tổng hợp về khoa học chính trị, khoa học hành chính, chủ nghĩa xã hội khoa học, có kinh nghiệm thực tiễn trong chỉ đạo, xử lý các tình huống liên quan đến nội dung bài học đã đề cập. Do đó, khi phân công GV giảng dạy phần học này, Ban Giám hiệu nhà trường, khoa phụ trách môn học nên cân nhắc kỹ lưỡng, lựa chọn những GV có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ phù hợp với nội dung bài giảng. Đồng thời, yêu cầu GV cần không ngừng học tập, nghiên cứu, tự tích lũy tri thức trên các lĩnh vực khoa học để làm phong phú vốn kiến thức của mình; tích cực nghiên cứu, tổng kết thực tiễn, chủ động trang bị kiến thức cơ bản, làm nền tảng cho hoạt động thực hành trong giảng dạy.

2.3. Giảng viên phải là người có kinh nghiệm trong hoạt động thực tiễn, công tác lãnh đạo, quản lý ở cơ sở; nắm vững đặc điểm, tình hình chính trị, kinh tế - xã hội của địa phương và trong cả nước

Vì môn học này không chỉ nghiên cứu, trang bị kiến thức lý luận mà là bộ môn hướng dẫn “thực hành” nên mỗi bài học, tình huống đều phải gắn với thực tế, liên hệ vào công việc cụ thể đang diễn ra ở cơ sở. Nếu GV hạn chế về kiến thức thực tiễn, ít kinh nghiệm trong công tác tham mưu, chỉ đạo thực hiện, chưa từng giữ các chức vụ lãnh đạo, quản lý trong các cơ quan, tổ chức thì quá trình truyền đạt nội dung và hướng dẫn HV thực hành khả năng thuyết phục sẽ không cao, khó có thể làm cho lý luận và thực tiễn gắn kết chặt chẽ, nhuần nhuyễn. Ví dụ, để giảng dạy bài *Kỹ năng điều hành công sở*, bài *Kỹ năng soạn thảo văn bản* nhất thiết GV phải là người có kinh nghiệm, am hiểu thực tiễn công tác văn phòng, kinh nghiệm quản lý. Mặt khác, phải tính đến tính đặc thù của đối tượng người học. HV các lớp Trung cấp Lý luận Chính trị - Hành chính là những người đang công tác tại các cơ quan, tổ chức của Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể nhân dân ở cơ sở, đã trải nghiệm qua thực tiễn công tác, có kinh nghiệm trong hoạt động. Một số HV có trình độ chuyên môn cao, nhiều người đang giữ chức vụ lãnh đạo, quản lý trong các cơ quan, đơn vị, có tư duy lý luận, tư duy khoa học. Do đó, đòi hỏi GV phải có kinh nghiệm, am hiểu thực tiễn mới có thể hướng dẫn, trao đổi, cùng HV xem xét, giải quyết những tình huống trong nội dung bài giảng hay những tình huống cụ thể phát sinh từ thực tiễn hoạt động ở cơ quan, đơn vị, địa phương mà HV cần trao đổi. Qua đó, tạo ra sự thuyết phục, lôi cuốn, giúp HV chủ động, tích cực tích lũy tri thức lý luận, nắm được bản chất của vấn đề để vận dụng vào thực tiễn công tác.

2.4. Giảng viên cần đầu tư, gia công giáo án một cách cẩn thận, chi tiết

Giáo án là khâu quan trọng góp phần tạo nên sự thành công của bài giảng, trước hết cần tuân thủ quy trình, nội dung giáo án do Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh quy định [3]. Xác định đúng mục tiêu, kết cấu bài giảng, phân chia thời gian, trọng tâm bài giảng; lựa chọn phương pháp, phương tiện dạy học phù hợp, thường xuyên cập nhật đầy đủ, chính xác các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và tình hình thực tiễn của cơ quan, đơn vị, địa phương. Đồng thời, Ban Giám hiệu nhà trường, khoa phụ trách môn học cần tăng cường kiểm soát chặt chẽ, đầy đủ quy trình soạn giáo án, thông qua bài giảng và hoạt động giảng dạy trên lớp của GV.

Từ đặc điểm môn học và phân bổ thời gian các bài theo khung chương trình của môn học để bài giảng có chất lượng cao, GV cần kết hợp phương pháp thuyết trình với các phương pháp giảng dạy tích cực khác như: làm việc nhóm, nêu ý kiến ghi lên bảng, phương pháp sàng lọc, phương pháp tình huống... để tạo sự tương tác giữa GV với HV, làm cho mọi người đều có cơ hội tham gia một cách tích cực vào nội dung bài giảng. Ví dụ, ở bài *Kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở*, ngoài nội dung lý thuyết những kỹ năng cần phải hình thành cho HV gồm: kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục cá nhân; kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục nhóm. Trong kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục nhóm có tới 2 kỹ năng, đó là kỹ năng thuyết phục nhóm nhỏ và kỹ năng diễn thuyết trước công chúng. Để hình thành được kỹ năng diễn thuyết trước công chúng cho HV, thông thường GV áp dụng phương pháp truyền thống, yêu cầu từng HV xây dựng đề cương bài diễn thuyết, sửa đề cương, hướng dẫn từng HV hoàn thiện bài diễn thuyết và cho HV thực hành diễn thuyết bài đã chuẩn bị trước lớp, sau đó GV sẽ nhận xét, chỉ ra những lỗi trong phần trình bày của HV. Nếu sử dụng phương pháp như trên rất khó để đạt được mục tiêu của bài giảng vì thời gian giảng bài này chỉ 4 tiết [4], không đủ để GV hướng dẫn HV thực hành tất cả các kỹ năng. Tuy nhiên, nếu GV áp dụng phương pháp làm việc nhóm thì vừa giảm được thời gian, đồng thời thông qua quá trình làm việc nhóm HV sẽ được thực hành kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục cá nhân và kỹ năng tuyên truyền, thuyết phục nhóm, như thế chất lượng, hiệu quả bài giảng sẽ được nâng lên.

2.5. Xây dựng một số tình huống trong lãnh đạo, quản lý ở cơ sở gắn với thực tế địa phương để tổ chức cho HV thực hành các kỹ năng phù hợp với nội dung kiến thức của bài học

Ngoài việc soạn giáo án, lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp, GV cần xây dựng một số tình huống trong lãnh đạo, quản lý ở cơ sở gắn với thực tế ở địa bàn tỉnh Quảng Bình để tổ chức cho HV thực hành các kỹ năng phù hợp với nội dung kiến thức của từng bài trong môn học như: tình huống ra quyết định và tổ chức thực hiện quyết định của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở; tình huống trong công tác tuyên truyền, thuyết phục, thu thập và xử lý thông tin; xử lý các tình huống về điểm nóng chính trị - xã hội, trong điều hành công sở... giúp người học nắm vững cơ sở, phương pháp khoa học để chủ động giải quyết các tình huống phát sinh ở cơ quan, đơn vị, địa phương.

Để làm tốt được vấn đề này, mỗi GV cần thường xuyên tìm hiểu để nắm bắt và cập nhật thông tin của các địa phương qua nhiều kênh khác nhau như: qua những chuyến công tác tại cơ sở, phương tiện thông tin, truyền thông của địa phương cũng như dư luận của quần chúng nhân dân và qua chính những tình huống thảo luận trực tiếp của các HV tại lớp học, trên cơ sở đó xây dựng các tình huống trong lãnh đạo, quản lý gắn với tình hình thực tế ở địa phương để hình thành những kỹ năng cần thiết cho HV qua từng bài học.

3. Kết luận

Để tiếp tục nâng cao chất lượng giảng dạy môn học “Một số kỹ năng cơ bản trong lãnh đạo, quản lý của cán bộ lãnh đạo, quản lý ở cơ sở” trong Chương trình đào tạo Trung cấp Lý luận Chính trị - Hành chính ở Trường Chính trị Quảng Bình là một công việc khó, đòi hỏi phải có sự kết hợp của nhiều yếu tố như: cơ sở vật chất, chương trình, giáo trình, ý thức, thái độ học tập của HV, trong đó đặc biệt là vai trò của GV. Vì vậy, đối với mỗi GV khi được Ban Giám hiệu nhà trường phân công giảng dạy môn học này cần phải nỗ lực phấn đấu học tập nâng cao trình độ lý luận chính trị, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, tu dưỡng đạo đức cách mạng; tích cực thâm nhập thực tế, tích lũy kinh nghiệm để thường xuyên cập nhật những kiến thức khoa học của nhân loại liên quan đến nội dung bài giảng về các lĩnh vực trong đời sống chính trị - xã hội, giàu kinh nghiệm thực tiễn trong hoạt động của hệ thống chính trị ở cơ sở, luôn am hiểu tình hình thực tiễn của địa phương cũng như bối cảnh trong nước và quốc tế. Đồng thời cần tích cực chủ động, sáng tạo trong đổi mới phương pháp giảng dạy để nâng cao chất lượng bài giảng nhằm đóng góp một cách tích cực vào thắng lợi của sự nghiệp đổi mới căn bản, toàn diện hiện nay./.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương, Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, Hà Nội, 2013.
2. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Chương trình đào tạo Trung cấp Lý luận Chính trị - Hành chính, Ban hành kèm theo Quyết định số: 1479/QĐ-HVCTQG ngày 21/4/2014 của Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Quyết định 3136/QĐ-HVCTQG ngày 14/7/2016 và Quyết định số 8008-QĐ/HVCTQG ngày 24/12/2018 của Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh về việc điều chỉnh Chương trình đào tạo Trung cấp Lý luận Chính trị - Hành chính, Hà Nội, 2018.
3. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Quy chế đối với giảng viên trường chính trị tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, Ban hành kèm theo Quyết định số 2252-QĐ/HVCTQG ngày 02/5/2019 của Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội, 2019.
4. Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, Hướng dẫn số 614-HD/HVCTQG ngày 26/12/2018 của Giám đốc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh về việc Thực hiện Chương trình đào tạo Trung cấp Lý luận Chính trị - Hành chính, Hà Nội, 2018.
5. Hồ Ngọc Đại, Tâm lý học dạy học, NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội, 2014.